

Strategie předcházení a řešení školní neúspěšnosti

Dřevohostice 05. 04. 2022
Čj. 99/2022-ř

Vypracoval:	PaedDr. Nataša Kučerová, ředitelka školy
Schválil:	PaedDr. Nataša Kučerová, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne	11. 04. 2022
Směrnice Strategie předcházení a řešení školní neúspěšnosti nabývá platnosti ode dne	12. 04. 2022

1. Obecná ustanovení

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

S žáky ohroženými školní neúspěšností pracuje zejména výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel a všichni dotčení pedagogičtí pracovníci.

Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve třídě, u neprospívajících zjišťují příčinu neúspěchu. Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován plán pedagogické podpory.

2. Vymezení pojmu školní neúspěch

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

2.1 Neúspěšnost žáka ve vyučovací hodině

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zaznamenávat učivo
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit, je v práci vyrušován nebo hledá sám jiné podněty
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky a odmítá nabízenou pomoc

2.2 Neúspěch v domácí přípravě

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatečná zainteresovanost rodiny na studijních výsledcích dítěte (rodina vzdělávání nepovažuje za prioritu, dítě nemá vytvořeno vhodné domácí studijní prostředí)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat podstatné, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení, neví, jak a kdy se učit, aby učení bylo efektivní)
- problémy v komunikaci s vyučujícím, popřípadě obavy z něj, strach nebo nechut' sdělit, že něčemu nerozumí, neví o možnosti konzultace s vyučujícím nebo o doučování

2.3 Ostatní příčiny negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí v rodině, špatná ekonomická situace rodiny, přílišný tlak na úspěšnost)
- stres z neprospěchu
- útek před problémy
- problémy v sociálním prostředí, zejm. ve vrstevnické skupině

3. Příčiny, projevy a postup při zjištění školního neúspěchu

3.1 Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- žáci se speciálně vzdělávacími potřebami
- žáci nastupující do 1. třídy
- žáci přecházející na II. stupeň
- žáci přestupující z jiné školy
- žáci dlouhodobě absentující ve výuce
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky
- žáci v období dospívání

3.2 Nejčastější příčiny školní neúspěšnosti:

- **osobnost žáka**, nedostatek osobní motivace a volných vlastností, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování, zdravotní komplikace a jiné
 - **negativní vlivy prostředí**, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole či ve třídě, obecně mezi vrstevníky, ohrožení sociálně patologickými jevy, odlišné nebo nízké sociokulturní prostředí
 - **dlouhodobá absence nebo** častá opakovaná krátkodobá absence
- Zvýšenou pozornost a obdobný přístup vyžadují ale i jinak prospěchově velmi dobří žáci, u kterých byl zaznamenán **výrazně zhoršený prospěch** a kteří aktuálně vykazují výsledky hluboko **pod úrovní** jejich **studijních možností**.

3.3 Nejčastější projevy školního neúspěchu

- neprospěch, velmi nízký prospěch, nehodnocení bez zjevné příčiny
- závadové chování a porušování školního řádu
- záškoláctví
- problematické postavení ve třídě.

3.4 Postup při zjištění školního neúspěchu:

- V případě zhoršení školního prospěchu a zjištění pravděpodobných příčin jsou po konzultaci vyučujících navrženy úpravy vyučovacích metod a postupů a přístupu k žákovi.
- Neprodleně jsou informováni prostřednictvím třídního učitele zákonní zástupci a pozváni k osobní konzultaci.
- Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení. Navržené postupy jsou vysvětleny zákonným zástupcům, aby mohli aktivně participovat a vhodně přistupovat k dětem při domácí přípravě na vyučování a zacílit se na konkrétní problém
- Pokud ale dítě výrazně selhává, je navržena možnost diagnostiky příčin problému – konzultace s psychologem, vyšetření v pedagogickopsychologické poradně nebo speciálně pedagogickém centru.
- Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem tak, aby byli seznámeni všichni dotčení pracovníci.

4. Postup práce s žáky ohroženými školním neúspěchem, formy a metody

4.1 Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce, ke kterým zejména patří:

- pravidelně sledovat výkony žáka, aby byl problém zaznamenán co nejdříve a odhaleny příčiny možné neúspěšnosti
- úzká spolupráce s rodiči a s poradenskými pracovišti
- individuální přístup k žákovi, respektovat jeho individuální tempo a posilovat pozitivní motivaci žáka, zadávat takové úkoly, které je schopen zvládnout
- nabídka doučování, docvičování, nácviku domácího učení, popř. vypracování plánu domácího učení
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáka volit ty formy a druhy hodnocení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- zaměřit se na formativní hodnocení, na kladné výkony žáka, což podpoří pozitivní motivaci k učení, nabídnout a využít možnost slovního hodnocení

- zadávat pravidelné dílčí úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opravného pokusu, práce s chybou
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci, tedy přehledy, tabulky, slovníky, kalkulačky podle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- Všechny postupy a opatření je třeba plánovat, prokazatelně s nimi seznamovat zákonné zástupce žáka a po lhůtě stanovené plánem vyhodnocovat účinnost nastavených opatření.

4.2 Nástroje pro koordinaci péče o žáky ohrožené školním neúspěchem

- **Plán pedagogické podpory**
vzniká z podnětu výchovného poradce, vypracují učitelé jednotlivých předmětů na dané období (krátkodobý i dlouhodobý), po jehož uplynutí je vyhodnocován v rámci jednání metodického sdružení nebo předmětové komise a na pedagogické radě.
- **Individuální vzdělávací plán**
podpůrné opatření v rámci 2. až 5. stupně, tvořené na základě doporučení školského poradenského zařízení na žádost zákonného zástupce
- **Předmět speciálně pedagogické péče nebo pedagogická intervence**
zařazení žáka do skupiny na základě doporučení školského poradenského zařízení, náplň je dána doporučením
- **Asistent pedagoga**
Personální podpora je vždy daná doporučením školského poradenského zařízení.
- **Doporučení školského poradenského zařízení**
S jeho obsahem seznamuje vyučující výchovný poradce a vyučující jsou povinni se jím řídit.

5. Prevence školního neúspěchu

5.1 nástup žáka do školy

- co nejdelší pozitivní motivace – zažívání příjemných pocitů a úspěchu
- formativní hodnocení žáka
- pokud začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit příčinu a podpořit ho
- zajišťovat vhodnou adaptaci na školní prostředí, docvičení potřebných dovedností
- komunikace s rodiči – rodičům je nutné vysvětlit zásady práce s prvňáčkem, komunikovat s nimi a povzbuzovat i je

5.2 přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli - 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- adaptační bloky – vždy na začátku září, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

5.3 přestup z jiné školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- povinností školy není žáka vše doučit, ale vytvořit podpůrnou síť pro adaptaci, popř. navrhnout doučování a vše konzultovat se zákonnými zástupci, informovat je o postupu adaptace.

5.4 nemoc, zvýšená omluvená absence

- komunikace s rodinou žáka, úzká pravidelná spolupráce, pravidelné a plánované doplňování základního učiva, nezbytného pro návaznost, plán přezkoušení a hodnocení
- sledovat absenci žáka a zejména důvody krátkodobých absencí (určité dny, předem ohlášené písemné práce, hrozba zkoušení apod.)

5.5 změna situace v rodině

- znalost poměrů v rodině umožní včasně reagovat
- vyvarovat se osobního hodnocení situace, žáka podpořit v jeho rozhodnutích, popř. vyvolat pomocné reakce až po informování orgánů péče o dítě nebo činných v trestním řízení.
- sledovat i žáky, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování
- vždy vyvolat schůzku s rodiči a upozornit je na změny v chování jejich dítěte

- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc

5.6 neuspokojivá sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu nebo šikany
- řešit problém s rodiči
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat orgány péče o dítě
- nabídnout spolupráce s neziskovými organizacemi

5.7 závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet
- vždy vyvolat schůzku s rodiči a upozornit je na závadové chování jejich dítěte
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence
- stanovit plán krátkodobých úkolů a důsledně jej kontrolovat
- v případě, že se situace nelepší, informovat orgány péče o dítě nebo činné v trestním řízení

6. Závěrečná ustanovení

6.1 Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je školy pověřen výchovný poradce.

6.2 Směrnice nabývá platnosti dnem 05.04.2022

6.3 Směrnice nabývá účinnosti dnem 12.04.2022

PaedDr. Nataša Kučerová, ředitelka školy